

KUNSTNIEUWS.

Rachmaninoff speelt Rachmaninoff.

Piano-recital van Iskar Arribo.

Men schrijft ons uit Amsterdam:

Het Zondagmiddagconcert van het Concertgebouw-orkest werd beheerscht door het solisten-
dom. In het brandpunt aller belangstelling stond
die merkwaardige figuur, uit de verte gelijkend
op onzen staatsman Colijn, van nabij een ty-
pisch Mongoolsch uiterlijk, nobel en voornaam
en tot in ieder détail beheerscht in de kleinste
beweging, in het geringste gebaar en bijna
steeds vergezeld door een melancholijken, droe-
vigen glimlach: Serge **Rachmaninoff**, geniaal
pianist en wereldberoemd componist (wie was
het ook weer, die de cis-moll Prélude maakte?)

De begroeting van **Rachmaninoff** nam den
vorm aan eener ovatie: een staande zaal en
idem orkest hebben eenige minuten lang den
grijzen kunstenaar toegeklapt, voordat hij aan
het klavier kon plaats nemen, om zijn nieuwste
compositie in Nederland te introduceeren: een
„Rhapsodie op een thema van Paganini op. 43”.
En men zag zich weer geplaast — zooals bij
ieder optreden van **Rachmaninoff** — voor het
vraagstuk: is **Rachmaninoff** de geniale pianist,
die verdienstelijk componeert, of is hij de ge-
niale componist, die, in tweede instantie, even
geniaal piano speelt? Het is aan geen twijfel on-
derhevig, dat **Rachmaninoff** nog steeds de groot-
ste vertegenwoordiger is van het virtuozen-
dom eener vroegere generatie. Zeker, de cis-moll Pré-
lude, het c-moll concert zijn werken, die een be-
kendheid genieten als bijna géén ander toon-
stuk uit de wereldliteratuur, doch men kan toch
eigenlijk dit superieure piano-spelen, deze hoog-
ste vorm van reproduceerend vermogen kwalijk
vergelijken met de steeds naar de salonsfeer
riekende hoedanigheid zijner composities.

Men luistere naar deze 24 variaties op een thema, dat Liszt en Brahms vooral reeds zoo veel meesterlijker en origineeler „veranderd” hebben. Het spreekt natuurlijk vanzelf, dat **Rachmaninoff** in zijn compositie de pianistische mogelijkheden, tot in het uiterste heeft uitgehuit, dat menig boelend fragment te genieten was en dat er van den grotesken, fantastischen scherzogeest herhaaldelijk een suggestieve invloed uitging, maar anderzijds — objectief beschouwd — is het stuk toch erg hol en leeg en uitsluitend gebaseerd op het effect zonder meer. Zoodat men het uitbundige succes bij het publiek moet verklaren uit de speciale bewondering voor den pianist **Rachmaninoff**, die een compositie speelt van den componist **Rachmaninoff**.

Dit pianospelen is dan ook uniek. Daarmede is niet gezegd, dat **Rachmaninoff** de grootste levende pianist is. Neen; om eens een voorbeeld te noemen, Arthur Robinstein is grooter, veelzijdiger, moderner, maar ook jonger. Rachmaninoff is en blijft het toppunt van een generatie, die momenteel vrijwel geen levende vertegenwoordigers meer heeft.

Men zou hem kunnen vergelijken met Pombaur; doch wanneer men zonder eenige reserve Pombaur of **Rachmaninoff** volledig tracht te accepteren, dan voelt men zich zoo ongeveer zestig jaren. En voor degenen, die dezen leeftijd bereikt hebben, kost deze onverdeelde bewondering dan ook niet de geringste moeite. Voor de jongeren echter moge **Rachmaninoff** het prototype blijven van den universeelen, nobelen en waarachtigen kunstenaar en dus: een voorbeeld van alle tijden, voor iedere generatie. Is het niet, of **Rachmaninoff**, al spelende, de jeugd nog vertegenwoordigt, zoo vitaal, zoo spiritueel en toch zoo spontaan is zijn grootmeesterlijk piano-spel? En het ware te wenschen, dat de begeleiding van Mengelberg in gelijke mate deze vitaliteit zou weten te demonstreeren. Na de groote slotcadens moest **Rachmaninoff** den dirigent zelfs waarschuwen, dat hij het orkest moest laten inzetten, zóó absent zijn Mengelbergs gedachten tegenwoordig. En dat op een middag-concert.

In de kleine zaal concerteerde 's avonds de pianist Iskar Aribó, luisterende naar den meer bekenden naam Is. Cohen. Iskar Aribó, oud-leerling van het Toonkunst Conservatorium te Rotterdam, woont te Parijs, geniet aldaar een uitstekende reputatie en men beweert, dat Cohen zich Aribó (d.w.z. ik arriveer, in het Spaansch) noemt, omdat er in Parijs wel twaalf pianisten Cohen zijn, en bij eventueele slechte critieken wil de Aribó-Cohen niet, dat men denkt, dat deze slechte critieken hem gelden. De Aribó-Cohen vergeet echter één ding: indien de Aribó-Cohen nu eens een slechte critiek krijgt, dan kan hij moeilijk beweren, dat deze critiek eigenlijk één der andere twaalf Cohens betreft! Hoe het ook zij, de sympathieke Aribó loochende zijn Nederlandsche nationaliteit en zulks deed het programma even zeer. Want een te Parijs woonachtig landgenoot mag gedurende zijn Nederlandsche tournée toch wel een werk van één zijner landgenooten op het programma plaatsen. Het wekte algemeen verwondering, dat de Aribó-Cohen zulks naliet. De Rotterdamsche pianist speelde

Rachmaninoff plays Rachmaninoff.

Piano recital by Iskar Arribo.

They write to us from Amsterdam:

The Sunday afternoon concert of the Concertgebouw Orchestra was dominated by the soloists. At the centre of everyone's attention stood that remarkable figure, resembling our statesman Colijn from a distance, yet with a typically Mongolian appearance up close, noble and distinguished and controlled down to every detail in the smallest movement, in the slightest gesture, and almost always accompanied by a melancholic, sorrowful, intense smile: Serge Rachmaninoff, brilliant pianist and world-famous composer (who was it again, who composed the C sharp minor Prelude?). Rachmaninoff's funeral took the form of an ovation: a standing hall and an equally standing orchestra applauded the grey-haired artist for several minutes before he could take his place at the keyboard to introduce his latest composition to the Netherlands: a Rhapsody on a Theme by Paganini, op. 43. And once again, as with every performance by Rachmaninoff, one found oneself confronted with the question: is Rachmaninoff the brilliant pianist who composes meritoriously, or is he the brilliant composer who, secondarily, plays the piano just as brilliantly? There is no doubt that Rachmaninoff is still the greatest representative of the virtuosity of an earlier generation. Certainly, the C sharp minor Prelude and the C minor Concerto are works that enjoy a fame like almost no other piece in world literature, yet one can hardly compare this superior piano playing, this highest form of reproductive ability, with the quality of his compositions that constantly reeks of a salon atmosphere. Let one listen to these 24 variations on a theme that Liszt and Brahms, above all, have already "altered" so much more masterfully and originally. It goes without saying, of course, that Rachmaninoff exploited the pianistic possibilities to the utmost in his composition, that many a bubbling fragment was enjoyable, and that the grotesque, fantastic spirit of scherzo repeatedly exerted a suggestive influence; but on the other hand—objectively considered—the piece is at the time very hollow and empty and based solely on effect for its own sake. Thus, the exuberant success with the public must be explained by the special admiration for the pianist Rachmaninoff, who plays a composition by the composer Rachmaninoff.

This piano playing is therefore unique. This is not to say that Rachmaninoff is the greatest living pianist. No; to give an example, Arthur Rubinstein is greater, more versatile, more modern, but also younger. Rachmaninoff is and remains the pinnacle of a generation that currently has virtually no living representatives left.

One could compare him to Pombaur; yet when one attempts to fully accept Pombaur or Rachmaninoff without any reservation, one feels oneself to be about sixty years old. And for those who have reached this age, this undivided admiration costs not the slightest effort. For the younger generation, however, Rachmaninoff may remain the prototype of the universal, noble, and true artist, and thus: an example for all time, for every generation. Is it not as if Rachmaninoff, while playing, still represents youth, so vital, so spiritual, and yet so spontaneous is his masterful piano playing? And it would be desirable if Mengelberg's accompaniment were able to demonstrate this vitality to the same degree. After the great final cadenza, Rachmaninoff even had to warn the conductor to let the orchestra begin, so absent were Mengelberg's thoughts at the moment. And that at an afternoon concert.

[Translation: Google]